

Keski- ja Pohjois-Uudenmaan lintuharrastajat Apus ry

PL 109

05801 Hyvinkää

Ympäristöministeriö

kirjaamo@ym.fi

ASIA: lausunto hallituksen esityksestä maankäyttö- ja rakennuslain muuttamiseksi (YM019:00/2015, 22.6.2016, www.ym.fi/lausuntopyynnot)

Keski- ja Pohjois-Uudenmaan lintuharrastajat Apus ry kiittää ympäristöministeriötä mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esityksestä maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) muuttamisesta.

Olemme erityisen huolissamme aikeista rajoittaa Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELY) roolia kaavahankkeissa. ELY on kaikista tahoista tehokkaimmin ohjannut ja valvonut maankäyttö- ja rakennuslain noudattamista. Hallituksen esityksessä ollaan estämässä ELYn mahdollisuuksia ohjata kaavoitusta ja valvoa lain noudattamista.

Hallituksen esittämä muutos johtaisi nykyistä suurempaan määrään maankäyttö- ja rakennuslain vastaisia kaavoja, mikä on sekä yleisen edun, että yleisten yhteiskunnallisten tavoitteiden vastaista. Odotettavissa on myös kasvava määrä valituksia, mikä johtaa kaavaprosessien pitkittymiseen ja hallinto-oikeuksien ruuhkautumiseen.

Esityksessä ehdotetaan myös maisematyöluvasta luopumista. Luvasta luopuminen palvelisi ainoastaan metsänomistajan intressejä. Kuitenkin jopa 70 % prosenttia rakennustarkastajista pitää maisematyölupaa tarpeellisena, jotta kunta voi turvata maisema-arvojen turvaaminen ja suojelutavoitteiden toteutumisen (YMrä 22/2016, s. 32).

Lausuntonamme vastustamme esitystä lain §§ 18 ja 66 muuttamisen osalta. Vastustamme myös maisematyöluvasta luopumista.

Pidämme lakimuutosesitystä kokonaisuutena yhteiskunnan ja maankäyttö- ja rakennuslain yleisten tavoitteiden ja yleisen edun vastaisena.

Perustelut

Nykyinen kaavoituskäytäntö on toiminut mielestämme hyvin. ELY-keskuksen neuvova viranomaisrooli on ohjannut kaavoitusta erityisesti yleisen edun, kuten ekologisten verkostojen ja luonnonarvojen säilymisen, kannalta kestävästi ja maankäyttö- ja rakennuslain tavoitteita tukevasti. ELY-keskuksen valitusoikeuden ansiosta kuntien on myös pitänyt ottaa huomioon ELY-keskuksen ohjeet, koska ELY-keskuksen ohjeiden huomioimatta jättäminen on voinut johtaa ELYn valitukseen. Tällä on ollut suuri merkitys kaavojen laadulle.

Varsinkin pienten kuntien poliittisessa päätöksenteossa yleinen etu ja maankäyttö- ja rakennuslain tarkka noudattaminen, erityisesti luonnonarvoihin liittyvät asiat, jäävät usein liian vähälle huomiolle.

On tavallista, ettei kunnassa ole kaavoitus- ja rakennusasioissa töissä yhtään ekologin tai vastaavan koulutuksen saanutta henkilöä. Jos ELY-keskusten roolia ohjaajana rajoitetaan, vähenee ekologinen ja

luonnonsuojelullinen ymmärrys ja tietämys monissa kaavahankkeissa. Tieto siitä, mikä olisi yleisen edun kannalta hyvä ratkaisu, ei siten uudessa tilanteessa välttämättä edes tavoittaisi kuntatason viranomaisia. Ja vaikka tavoittaisikin, ei kunnilla olisi enää nykyisen kaltaista tarvetta ottaa ELY-keskuksen vaatimuksia huomioon, koska ELY ei voisi kaavasta valittaa. On todennäköistä, että yleinen etu jäisi kuntatason päätöksenteossa (kaavoituksessa) säännöllisesti taloudellisen edun jalkoihin.

ELY-keskuksen ohjaus- ja valitusoikeiden rajoittaminen johtaisi todennäköisesti nykyistä suurempaan määrään maankäyttö- ja rakennuslain vastaisia kaavoja, kuten myös hallituksen esityksessä epäsuorasti tuodaan esiin.

Yleisenä yhteiskunnallisena tavoitteena on lakien ja säädösten noudattaminen. Hallituksen esityksessä ollaan kuitenkin estämässä sen tahon, joka tähän asti on tehokkaimmin toteuttanut MRL:n noudattamista, mahdollisuuksia ohjata kaavoitusta.

ELY-keskuksen roolin pienentäminen johtaa siis suurempaan määrään maankäyttö- ja rakennuslain vastaisia kaavoja. Samalla kaavojen oikeellisuuden arviointivastuu siirtyy nykyistä vahvemmin kansalaisille ja yhdistyksille. Tämä tulee johtamaan nykyistä suurempaan määrään kaavamuistutuksia ja valituksia, mikä hidastaa kaavojen voimaantuloa ja kaavoitusprosesseja sekä lisää valitusruuhkaa hallinto-oikeuksiin. Täten lakimuutos tulee toimimaan sitä esittäneiden tahojen ja hallituksen tavoitteiden vastaisesti kaavoitusta hidastaen.

Esityksessä esitetään, että maisematyölupa poistetaan yleiskaavojen maa- ja metsätalousvaltaisilta alueilta (M-kaavamerkityiltä alueilta) mukaan lukien alueet, joilla on erityisiä ympäristöarvoja (MY-merkintä) tai joilla on ulkoilun kannalta tarvetta ohjata maankäyttöä (MU-merkintä). Lisäksi ranta-asemakaavojen suoraan lain mukaan määräytyvä maisematyölupa ehdotetaan poistettavaksi ja siten maisematyölupa tarvittaisiin ranta-asemakaava-alueilla vain silloin, jos kaavassa niin erikseen määrätään. Maisematyölupamenettelyn alaisia kaavamerkintöjä käytetään erityisesti taajamien lähimetsissä ja virkistykseen merkityksellisissä metsissä. Metsänhoidolliset työt taajamissa ja ulkoilualueella voivat koskettaa useita osapuolia. Luvasta luopuminen palvelisi kuitenkin ainoastaan metsänomistajan intressejä.

Toivomme, että ympäristöministeriö ja hallitus ottavat huomioon edellä esittämämme ja poistavat ehdotuksesta muutokset maankäyttö- ja rakennuslain 18 ja 66 §:in sekä luopuvat myös muista yleisen edun, kuten luonnonsuojelun edistämisen ja luonnon virkistyskäytön, kannalta haitallisista esityksistä lakimuutosehdotuksessa.

Kunnioitavasti

Järvenpäässä 31. päivänä elokuuta 2016

Keski- ja Pohjois-Uudenmaan lintuharrastajat Apus ry:n puolesta

Mika Asikainen

hallituksen puheenjohtaja